

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Communicatie
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1088399

Uw brief van
6 oktober 2016

Uw referentie
2016Z18293

Datum 4 november 2016

Betreft Beantwoording Kamervragen van de leden Ypma en Klein over het
bericht 'Duizenden kinderen zitten onnodig thuis'

Op 6 oktober ontving ik de vragen van de Leden Ypma (PvdA) en Klein (Klein)
over het bericht 'duizenden kinderen zitten onnodig thuis', met kenmerk
2016Z18293.

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen die zijn gesteld naar aanleiding van
dit artikel.

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

2016Z18293**Onze referentie**
1088399

Vragen van de leden Ypma (PvdA) en Klein (Klein) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Duizenden kinderen zitten onnodig thuis' (ingezonden 6 oktober 2016).

1

Kent u het bericht 'Duizenden kinderen zitten onnodig thuis'?

Ja.

2

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat duizenden kinderen volstrekt onnodig thuis zitten? Zo ja, deelt u de mening dat dit komt doordat een deel van de scholen en gemeenten onvoldoende in het werk stellen om een passende onderwijsplek te vinden? Zo nee, waarom niet?

Elk kind dat onnodig thuiszit is er een teveel. In het in juni gesloten Thuiszitterspact zijn afspraken gemaakt, gericht op de doelstelling dat in 2020 geen enkel kind meer langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod. Onderdeel van dat pact is de aanstelling van de heer Dullaert als aanjager. Net als de heer Dullaert, zie ik gelukkig dat veel gemeenten, scholen en samenwerkingsverbanden werk maken van hetgeen daarin is afgesproken. Helaas herken ik ook het beeld dat een deel van de scholen en gemeenten nog onvoldoende werk maakt van de thuiszittersproblematiek. De samenwerking komt soms moeilijk van de grond en het vinden van passend aanbod gaat niet snel genoeg.

3

Herkent u het probleem dat het terugdringen van het aantal thuiszitters wordt bemoeilijk doordat scholen, gemeenten en jeugdzorg ruziën over wie welke kosten op zich dient te nemen?

Ja, dat beeld herken ik helaas. Gesteggel over geld is niet in belang van de leerling die ondersteuning nodig heeft. Er zijn daarentegen ook genoeg voorbeelden waar wel oplossingen worden gevonden. Bijvoorbeeld door het gezamenlijk dragen van de kosten. Zowel de heer Dullaert als mijn ministerie zullen deze goede voorbeelden uitdragen. Waar in vertrouwen wordt samengewerkt tussen gemeente, onderwijs en jeugdhulp en de ondersteuningsbehoefte van de leerling centraal staat, wordt een passend aanbod sneller gerealiseerd.

4

Bent u van mening dat het belang van het kind altijd voor financiële belangen dient te gaan? Zo ja, welke concrete stappen bent u voornemens te zetten om duidelijkheid te scheppen over wie welke financiële verplichtingen heeft? Zo nee, waarom niet?

Ja, die mening deel ik. Wie welke financiële verplichtingen heeft kan per casus verschillen. Per situatie is maatwerk vereist met soms een gezamenlijke verantwoordelijkheid van betrokken partners. Uitgangspunt is en blijft dat alle kinderen onderwijs en zorg op maat ontvangen. Het is aan de regionale samenwerkingsverbanden, gemeenten, scholen, zorginstellingen en ouders om

met elkaar tot afspraken te komen. Het uitgangspunt is daarbij dat onderwijs verantwoordelijk is voor onderwijsondersteuning, gemeenten voor jeugdhulpverlening en de zorg verantwoordelijk is voor onder meer begeleiding en persoonlijke verzorging. Maar, zo eenvoudig als beschreven is het niet altijd. Er is een grijs gebied. Dat is ook precies de reden waarom wij, de ministeries van OCW en VWS, niet vanuit Den Haag exact kunnen beschrijven wie in welke situatie wat moet betalen. Om de regio's te ondersteunen heb ik, samen met VWS, de inzet van onderwijszorgconsulenten mogelijk gemaakt en is een stroomschema over de inzet van zorg op school beschikbaar op www.passendonderwijs.nl.

Onze referentie
1088399

5

Herkent u het probleem dat scholen onder het mom van 'te vol' zorgleerlingen werven van hun scholen en zich daarmee niet houden aan de afspraken uit het passend onderwijs en het Thuiszitterspact? Zo ja, welke stappen bent u voornemens te zetten om er voor te zorgen dat scholen zich niet meer aan hun zorgplicht kunnen onttrekken? Zo nee, waarom niet?

Ik herken de signalen dat sommige scholen, bijvoorbeeld door te zeggen dat ze vol zitten, de zorgplicht ontduiken. Daarom heb ik met de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) afgesproken dat deze signalen daar kunnen worden gemeld. De inspectie neemt vervolgens contact op met de directeur van de school en het samenwerkingsverband. Vaak lukt het dan om tot een oplossing te komen. Indien sprake is van het blijvend niet nakomen van de zorgplicht, kan de inspectie een sanctietraject inzetten en kan een deel van de bekostiging worden opgeschort en/of ingehouden. Daarnaast voert de inspectie een verkenning uit naar de mogelijkheden om sneller te kunnen sanctioneren bij het ontwijken van de zorgplicht. Zoals toegezegd, informeer ik u in de volgende voortgangsrapportage passend onderwijs over de resultaten hiervan. Belangrijk blijft dat signalen daadwerkelijk gemeld worden. De inspectie kan immers alleen optreden bij concrete signalen over een bepaalde school. Uitgangspunt is dat er binnen het samenwerkingsverband een dekkend aanbod moet zijn.

6

Welke rol speelt de angst van scholen voor het oordeel van de onderwijsinspectie met betrekking tot het slagingspercentage en de aanzuigende werking die goede zorg tot gevolg zou kunnen hebben in het bieden van een plek voor leerlingen met een zorgvraag? Ziet u mogelijkheden om deze angst weg te nemen en scholen daarmee te stimuleren leerlingen met een zorgvraag toch een plek te bieden?

Dat er soms angst bestaat bij scholen is niet terecht. De inspectie houdt in haar oordeel rekening met de leerlingpopulatie van een school. Daarnaast heeft een school altijd de gelegenheid om een nadere toelichting te geven op de resultaten. Scholen worden dus niet afgerekend als zij meer leerlingen aannemen die extra ondersteuning nodig hebben. Het hardnekkige misverstand dat de inspectie hier wel op afrekent, wil ik hierbij graag opnieuw wegnemen.

Wat betreft de aanzuigende werking: ouders zijn vrij in het kiezen van de school en dat is een groot goed. Dat kan ertoe leiden dat sommige scholen meer leerlingen hebben die extra ondersteuning nodig hebben dan andere scholen. Bij

de verdeling van de middelen van het samenwerkingsverband kan hiermee rekening worden gehouden.

Onze referentie
1088399

7

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat het aantal vrijstellingen de laatste jaren is toegenomen en dat dit komt doordat sommige gemeenten te snel een vrijstelling geven als het moeilijk blijkt een kind te plaatsen? Zo ja, bent u bereid gemeenten aan te spreken op het te makkelijk verlenen van de vrijstelling en hen te stimuleren de reeds afgegeven vrijstellingen te herbeoordelen?

Ja, kinderen verdwijnen zo uit beeld van het onderwijs en dat is inderdaad onwenselijk. Daarom heb ik op 2 juni 2016, mede op uw verzoek, een brief gestuurd naar alle gemeenten, waarin ik gemeenten heb gevraagd kritisch naar alle aanvragen te kijken. Daarnaast ben ik een onderzoek gestart om meer zicht te krijgen op de oorzaken van de stijging van het aantal vrijstellingen. De resultaten hiervan deel ik met u in de tiende voortgangsrapportage, die u in december van dit jaar ontvangt.

8

Welke verantwoordelijkheden en mogelijkheden heeft de 'aanjager' van het Thuiszitterspact om bij te dragen aan een oplossing voor de te grote hoeveelheid aan kinderen die onnodig thuis zitten?

De verantwoordelijkheid om tot een oplossing te komen voor thuiszittende kinderen ligt bij de lokale en regionale partners van onderwijs en jeugdhulp. De landelijke partijen als de onderwijsraden en de VNG hebben in het Thuiszitterspact afgesproken hun leden daarbij te stimuleren en te ondersteunen. De heer Dullaert heeft als taak om samenwerkingsverbanden, scholen en zorginstellingen aan te sporen om met elkaar in gesprek te gaan, samenwerkingsafspraken te maken en daar waar nodig een stapje extra te zetten in de zoektocht naar een oplossing voor elk kind. De eerste gesprekken die Dullaert heeft gevoerd zijn bemoedigend: zijn bijdrage wordt op prijs gesteld en hij wordt door regio's zelf benaderd met het verzoek om mee te denken.

9

Deelt u de mening dat ouders en onderwijspersoneel nog beter en nadrukkelijker betrokken kunnen worden in het vinden van de juiste vorm van maatwerk? Zo ja, op welke wijze denkt u dit vorm te geven? Zo nee, waarom niet?

De betrokkenheid van ouders en onderwijspersoneel is van groot belang. Dit is ook afgesproken in het pact. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de regionale samenwerkingsverbanden. Zij geven hier invulling aan. De aanjager heeft als taak om regio's hierop te wijzen, indien dat nodig is.

10

Zou een ontwikkelbudget voor thuiszitters een oplossing kunnen zijn, waarover gemeente en samenwerkingsverbanden afspraken maken en samenwerken om vanuit jeugdzorg en onderwijs maatwerk oplossingen te realiseren voor kinderen die zich anders ontwikkelen dan de meeste kinderen?

In gevallen waar sprake is van complexe problematiek bij een kind is het van belang dat gemeenten en onderwijs (en eventuele andere zorgpartners) nauw

samenwerken om tot een maatwerkoplossing te komen. Dit blijkt niet altijd eenvoudig. Wanneer in samenspraak met kind en gezin een passend aanbod wordt bedacht, blijken oplossingen binnen de huidige stelsels vaak mogelijk. Zowel het onderwijs als de gemeente kunnen financieel bijdragen aan een dergelijk individueel of collectief maatwerktraject.

Onze referentie
1088399

Ondanks de mogelijkheden die de huidige stelsels van jeugdhulp en passend onderwijs bieden blijkt het in de praktijk nog niet altijd te lukken om tot een maatwerkoplossing te komen. Dit vergt kennis van de wettelijke ruimte, creativiteit en lef om de soms nog ongebaande paden te bewandelen. Daarom blijf ik, samen met de staatssecretaris van VWS, in gesprek met ouders, gemeenten en onderwijs over waar men in de praktijk tegenaan loopt bij het bieden van maatwerk en de vraag wat het ontwikkelbudget toe zou voegen aan de huidige mogelijkheden. We ondersteunen partijen om bestaande mogelijkheden beter te benutten. Waar alsnog blijkt dat er knelpunten zitten in de huidige wetgeving, pak ik die samen met de staatssecretaris van VWS op.

1) <http://www.volkskrant.nl/binnenland/duizenden-kinderen-zitten-volstrekt-onnodig-thuis~a4387972/>